

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/60/2021
Identifikačné číslo spisu: 2709207013
Dátum vydania rozhodnutia: 14.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:2709207013.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v spore žalobcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., so sídlom Zámocká 5, 811 01 Bratislava, IČO: 35 943 882, zastúpeného JUDr. Petrou Rumanovou, advokátkou, so sídlom Zámocká 5, 811 01 Bratislava, proti žalovanému Mesto Holíč, so sídlom Bratislavská 5, 908 51 Holíč, IČO: 00 309 541, zastúpenému JUDr. Václavom Sosnom, advokátom so sídlom Námestie Slobody 2, 909 01 Skalica, o zaplatenie 790,- eur s prísl., o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/108/2018-526 z 26. novembra 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 21Cob/108/2018-526 z 26. novembra 2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Skalica č. k. 3Cb/106/2010-450 z 3. septembra 2018, ktorým bola žaloba zamietnutá a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2 Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa v prvom rade zaoberal odvolacím dôvodom ohľadne zaujatosti zákonnej sudkyne. Poukázal na to, že námietka zaujatosti musí obsahovať konkrétne skutočnosti, z ktorých sa zaujatosť sudcu vyvodzuje a námietka zaujatosti musí byť uplatnená tiež v zákonom určenej lehote. Nekonkrétnu úvahu žalobcu o možnej zaujatosti sudkyne, ako jednej z alternatív, pre ktorú má byť rozsudok súdu prvej inštancie nesprávny, odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú pre jej neurčitosť. Z procesného predpisu vyplýva, že ak námietka nespĺňa zákonom vyžadované náležitosti (ako tomu bolo aj v tomto prípade), súd na ňu neprihliada.

3 Odvolací súd ďalej uviedol, že žalobca požadoval plnenie z Dohody o skončení poskytovania právnych služieb (ďalej aj „dohoda“), na základe ktorej si uplatnil odmenu vo výške 790,- eur (23.800,-Sk). Súd prvej inštancie postupoval podľa pokynov odvolacieho súdu v jeho predchádzajúcich zrušujúcich uzneseniach, v intenciách ktorých dohodu podrobil prieskumu z hľadiska platnosti, resp. neplatnosti právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), pričom dohodu považoval za neplatný právny úkon z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi, ktoré sú merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií a zodpovedajú všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a podobne. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah ocitne v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich správania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti. Výslovením absolútnej neplatnosti dohody nedošlo k porušeniu princípu preferencie platnosti právnych úkonov, čím žalobca argumentoval v odvolaní. Odvolací súd k uvedenému konštatoval, že tento princíp nie je absolútny a vyslovením neplatnosti nie je automaticky porušený ústavne - konformný výklad a ani „ľahkovážne“ judikovaná neplatnosť. V situácii, keď sa správaniu vytyka rozpor s dobrými mravmi, skutkovou otázkou je obsah tohto správania, pričom výklad, v čom takýto rozpor spočíva, je otázkou právnou. Výsledkom správania strán, ktoré konkrétny úkon vykonali, bolo uzavretie dohody, ktorou sa súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zaoberal, preskúmal ju a vyhodnotil, teda mal vytvorený dostatočný skutkový podklad pre svoje rozhodnutie, na ktoré nadviazalo právne posúdenie rozporu s dobrými mravmi, ktorému sa súd venoval v odsekoch 67 a 68 odôvodnenia rozhodnutia.

4 V súvislosti s právnym posúdením samotného rozporu s dobrými mravmi a na podporu tvrdenia súdu prvej inštancie voči námietkam žalobcu, podľa ktorých došlo súdom k popretiu princípu zmluvnej autonómie, odvolací súd zdôraznil, že posúdeniu, či právny úkon je v súlade s dobrými mravmi nebráni skutočnosť, že bol výsledkom zmluvnej voľnosti strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Takýto názor, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) sp. zn. 2Obo/17-18/2015 z 29.03.2017, je možné použiť aj vo vzťahu k žalobcovmu odvolaciemu argumentu, aj keď citované rozhodnutie NS SR sa vo výsledku venuje stretnú záujmov strán, avšak uvádza, že ustanovenie § 39 OZ platí aj pre obchodné vzťahy.

5 Uzavretie dohody o skončení poskytovania právnych služieb (aj keď neodporuje zákonu a vychádza zo zmluvnej voľnosti strán) ukončuje zmluvné plnenie, založené Zmluvou o poskytovaní právnych služieb (ďalej aj „zmluva“), ktorá bola uzavretá na dobu určitú, a to do 31.12.2006, kedy automaticky došlo k zániku práv a povinností strán vyplývajúcich zo zmluvy. Za tejto situácie nebolo na mieste uvedenú skutočnosť opakovane deklarovať uzavretím dohody, ktorú podpísal primátor v deň skončenia jeho funkcie, kedy sa zároveň ujal funkcie novozvolený primátor, pričom strany dohody nepopreli vedomosť o tom, že nový primátor by žalobcu zastupovaním mesta ďalej nepoveril. Práve za takýchto okolností uzavretie dohody má jednoznačné znaky konania, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, preto je neplatným právnym úkonom, čo súd prvej inštancie jednoznačne vysvetlil v odseku 67 odôvodnenia svojho rozhodnutia.

6 V závere odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie zbytočne rozsiahle odôvodnenie a popisný spôsob odôvodnenia rozhodnutia v časti, v ktorej sa nadbytočne venoval hodnoteniu Správy o stave súdnych konaní (ďalej aj „správa“), ktorú žalobca vyhotovil. Poukázal na to, že správu nebolo potrebné hodnotiť, venovať sa jej rozsahu, významu a odkazovať na Advokátsky poriadok, nakoľko postačovalo vyriešiť primárnu a zásadnú otázku týkajúcu sa neplatnosti dohody.

7 S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správne. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal proti neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

8 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1

písm. a/ a písm. b/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

9 Dovolateľ uviedol, že nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že odvolací súd považoval za neplatnú Dohodu o skončení poskytovania právnych služieb z dôvodu, že táto bola podpísaná tesne pred výmenou primátora ako štatutárneho orgánu žalovaného, v čom odvolací súd videl neplatnosť dohody z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, hoci dohodou sa dojednala odmena za ukončenie zastupovania. Odvolací súd absolútne opomenul, že v zmysle aktuálnej judikatúry platí princíp preferencie platnosti právnych úkonov, keďže vyslovenie neplatnosti podľa § 39 OZ je zásahom do zmluvnej autonómie a preto uvedené ustanovenie je potrebné uplatňovať „veľmi opatrne a obozretne“. Neplatnosť zmluvy má byť výnimkou, a nie pravidlom. Nie je teda ústavnne konformná taká prax, v rámci ktorej všeobecné súdy preferujú výklad vedúci k neplatnosti pred výkladom neplatnosť zmluvy nezakladajúcim (ÚS 242/07, resp. I.ÚS 640/2014).

10 Dovolateľ ďalej poukázal na to, že odborná literatúra rozdeľuje právne úkony neplatné pre rozpor s dobrými mravmi do štyroch základných kategórií a to: 1/ právne úkony sledujúce ochranu sexuálnej a rodinnej morálky, 2/ zmluvy týkajúce sa spáchania trestného činu, alebo iného deliktu, 3/ právne úkony obmedzujúce slobodu zmluvných strán a 4/ zmluvy ohrozujúce výkon verejnej moci. Je nepochybné, že dohoda v predmetnej veci nespadá ani do jednej z týchto štyroch základných kategórií, na základe ktorých je možné vyvodit' neplatnosť právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ.

11 Odvolací súd postupoval aj v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu s poukazom na rozhodnutie sp. zn. 3M Cdo/18/2009, z ktorého vyplýva, že „tak ako jedným z prvotných úkonov advokáta vo vzťahu ku klientovi je prevzatie a príprava zastúpenia, tak má byť jedným z jeho posledných úkonov v súvislosti s ukončením zastupovania úkon advokáta, v rámci ktorého podá klientovi aktuálnu záverečnú informáciu o stave veci, v ktorej ho zastupoval“. Podanie záverečnej správy je riadnym úkonom právnej služby, za ktorý patrí advokátovi odmena. Nie je potom zrejmé, prečo odvolací súd vzhliadol rozpor s dobrými mravmi v tom, že dohoda bola podpísaná tesne pred výmenou primátora. Právne zastúpenie trvalo aj po 31.12.2006, čo možno vyvodit' aj zo samotného úkonu žalovaného zo dňa 8.01.2007 (v tom čase bol už primátorom žalovaného B. O.), z ktorého vyplýva, že žalovaný odstúpil od Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, hoci zmluva mala skončit' uplynutím doby, na ktorú bola uzavretá (31.12.2006).

12 V prípade, ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) nevzhliadol dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, a to pre nesprávnosť právneho názoru súdu prvej inštancie o nesúlادnosti dohody s dobrými mravmi.

13 S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14 K dovolaniu žalobcu sa žalovaný písomne nevyjadril.

15 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

16 Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho

prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

17 Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné alebo ak jeho prípustnosť výslovne vylučuje, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

18 V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

19 Podľa ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

20 Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

21 V posudzovanom prípade výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby na súde prvej inštancie (28.12.2009) bola 295,50 eur mesačne (Nariadenie Vlády Slovenskej republiky č. 422/2008 Z. z.), pričom 10-násobok tejto sumy predstavuje 2.955,- eur. Napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení 790,- eur neprevyšuje 10-násobok minimálnej mzdy, z čoho vyplýva, že prípustnosť dovolania nie je možné vyvodzovať z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Keďže prípustnosť dovolania žalobcu je vylúčená ex lege v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP.

22 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP).

23 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uznesenie nie je prípustný opravný prostriedok.